

## Recenzja

### pracy doktorskiej mgr inż. arch. Karoliny Szaton pt. „Użytkowanie tymczasowe w procesach przekształceń miejskich”

Recenzja została opracowana na podstawie zlecenie Przewodniczącego Rady Dyscypliny Architektura i Urbanistyka Politechniki Śląskiej; pismo z dnia 27.02.2020r.

#### 1. Charakterystyka pracy

Opiniowana praca liczy 274 stron; zawiera rzetelnie przygotowane opracowania graficzne obejmujące 65 ilustracji w formie schematów oraz planów sytuacyjnych oraz 146 fotografii. Ponadto praca zawiera zestawienia tabelaryczne bez podanej numeracji.

Rozprawę uzupełniają przypisy umieszczone u dołu stron oraz zestawienie bibliograficzne stanowiące ósmy rozdział pracy. W zestawieniu tym podane zostały zwarte opracowania naukowe – 190 pozycji, dokumenty – 7 pozycji oraz spis netografii – 117 adresów. Pracę kończy streszczenie w języku polskim i angielskim.

W podanym na początku pracy spisie treści zabrakło zestawienia ilustracji oraz tabel. Zdaniem Recenzenta spis poszczególnych elementów opracowania graficznego oraz zestawienia tabelarycznego powinny być zostać uwzględnione w rozprawie doktorskiej, zwłaszcza, że podnoszą jej wartość naukową, gdyż zwiększają przejrzystość pracy.

Rozprawa doktorska składa się z 9 rozdziałów, z których pierwszy jest wstępem – *Impuls i potencjał*; przedstawia on ukierunkowanie oraz charakterystykę badań Autorki oraz strukturę pracy i dotychczasowy stan badań w zakreślonym przez Doktorantkę zakresie tematycznym. Kolejne trzy rozdziały wyjaśniają między innymi definicję tymczasowego użytkowania przestrzeni miejskiej, jego rolę w strategiach rozwoju miast i typologię.

Rozdział 5 i 6 stanowi analizę przypadków potwierdzającą słuszność postawionej w pracy tezy. Dotyczy ona zarówno przykładów zagranicznych jak i polskich wpisujących się między innymi w działania samorządowe jak i społeczne mające na celu nową kreację przestrzeni miejskich.

Pracę (nie wliczając *Bibliografii* oraz *Streszczeń*) kończy *Podsumowanie* z odpowiedziami na zawarte w rozprawie doktorskiej pytania badawcze; decydują one o umiejętnym przeprowadzeniu przez Kandydatkę wywodu naukowego wzmacniającego charakter naukowy pracy. Jej dodatkowym walorem jest możliwość wykorzystania badań Autorki w praktyce projektowej.

#### 2. Ocena merytoryczna pracy

##### 2.1. Ocena doboru tematu pracy

Temat pracy *Użytkowanie tymczasowe w procesach przekształceń miejskich* wpisuje się w nowe tendencje w zakresie planowania przestrzeni miejskich, które ulegają ciągłym transformacjom chcąc dostosować się do dynamicznych zmian w sposobie ich użytkowania. Potrzeba rozwijania tej

Biuro Dziekana

wpłynęło dnia 27.04.2020r.

nr ..... zał. ....

problematyki wynika z jej aktualności. Jedną z cech czasów współczesnych jest dynamika – dynamika zmian preferencji, ambicji, stylu życia współczesnego człowieka.

Nowe przestrzenie mają dziś za zadanie już nie tylko zachwycać, powinny być także elastyczne, szybko dostosowując się do zmieniających się uwarunkowań, oczekiwań i potrzeb użytkowników.

Ich współczesnym zagrożeniem są przestrzenie wirtualne coraz bardziej akceptowane przez społeczeństwo oraz niedobór usług, co przyczynia się do zapomnienia miejsc zgodnie z filozofią Marca Auge'a – *Miejsca, nie – miejsca*.

Temat pracy został przez Autorkę dogłębnie rozpoznany, o czym świadczy przeprowadzona przez Nią dokładna analiza stanu badań uwzględniająca prace naukowe także autorów z zagranicy oraz szerokie spojrzenie na rozwijaną problematykę, na co wskazują między innymi spostrzeżenia Autorki ujęte w analizie przykładów, badania literaturowe oraz obserwacje własne problemu w kontekście współczesnych strategii miejskich.

Biorąc pod uwagę podane informacje, dobór tematu opiniowanej pracy doktorskiej oceniam pozytywnie.

## **2.2. Cele pracy**

W pracy w sposób czytelny wyznaczony został podstawowy cel pracy, jakim jest sformułowanie wniosków dotyczących praktycznych zastosowań tymczasowego użytkownika, w kontekście trwałych przekształceń miejskich. Ponadto Autorka wyznaczyła także 5 szczegółowych celów pracy.

Pierwszy - identyfikacja i charakterystyka tymczasowego użytkownika stosowanego jako celowe działanie. Tematyce tej poświęcony został 2 rozdział dysertacji.

Drugi - charakterystyka tymczasowego użytkownika jako zjawiska. Na ten temat szczegółowe informacje Autorka zawarła w rozdziałach 3 i 4.

Trzeci - wskazanie praktyk szczególnie efektywnych w kontekście długotrwałych procesów przekształceń i długofalowych rezultatów. Problem ten wyjaśnia Doktorantka w rozdziale 5 pracy.

Czwarty – analiza mechanizmów złożonych procesów, w których użytkowanie tymczasowe jest jednym ze współwystępujących elementów. Na ten temat zawarte zostały spostrzeżenia Autorki w rozdziale 5.

Piąty - konfrontacja praktyk zagranicznych z przykładami w przestrzeni polskich miast. Doktorantka przy okazji opisanego przekształceń przestrzeni w miastach polskich dokonuje ich porównania z przypadkami zagranicznymi, czemu poświęcony jest 6 rozdział pracy.

Autorka rzetelnie i wnikliwie przeprowadziła analizę problemów stanowiących cele dysertacji. Należy podkreślić, że w tym zakresie wykazała się dużą wiedzą.

## **2.3. Teza pracy**

Teza pracy została czytelnie sformułowana w podrozdziale 1.3. *Cele pracy, teza i pytania badawcze*. (str.16). Jej treść wskazuje, że czynnikiem umożliwiającym trwałe przekształcenia miejskich przestrzeni jest tymczasowe użytkowanie stosowane w powiązaniu z innymi elementami procesu przekształceń.

Pomocne w udowodnieniu tezy okazały się pytania badawcze, które dotyczyły:

- sposobu tymczasowego użytkownika przestrzeni w celu realizacji miejskich taktyk i strategii,

- procesu planowania i wdrażania przekształceń przestrzennych charakteryzujących się trwałymi rezultatami przestrzennymi, którego elementem jest tymczasowe użytkowanie,
- funkcji jakie spełnia użytkowanie tymczasowe w procesie przekształceń, a także relacji między równoległymi i kolejnymi elementami procesu.
- wyjaśnienia czy polskie przykłady wykazują cechy planowanego procesu z zastosowaniem tymczasowego użytkowania w kontekście strategicznym.

Wskazana w pracy teza spełnia kryteria stawiane teodom prac doktorskich; posiada wartość naukową. Jej udowodnienie postrzegane może być jako postęp w zakresie sposobu użytkowania i aranżacji przestrzeni miejskich, wprowadzania trwałych jej zmian.

#### **2.4. Układ pracy**

Układ pracy jest czytelny. Zastosowana kolejność poszczególnych jej części jest logiczna zarówno ze względu na prowadzenie wywodu naukowego jak i klarowność w odbiorze czytelniczym. Struktura pracy obejmuje 9 rozdziałów, w tym dwa ostatnie to *Bibliografia* i *Streszczenie*

Rozdział I stanowi wstęp do tematyki. Przedstawia między innymi tezę, cele i metodę pracy. Rozdział II wyjaśnia jak współcześnie należy rozumieć tymczasowość, jakie są jej narzędzia strategiczne oraz jaką można wyróżnić typologię form. Rozdział III opisuje rolę struktur społecznych w planowaniu tymczasowego użytkowania przestrzeni, narzędzia planowania i zagrożenia z niego wynikające. Rozdział IV między innymi wyjaśnia rolę projektanta we współczesnych realizacjach przekształceń przestrzeni miejskich. Dwa kolejne rozdziały poświęcone są analizie polskich i zagranicznych przykładów. Rozdział VII stanowi podsumowanie analiz. Rozdział VIII to spis pozycji bibliograficznych. Ostatni rozdział prezentuje streszczenie pracy w języku polskim i angielskim

#### **2.5. Metoda badań**

W pracy zastosowano dwie metody badawcze. Są to: analiza teoretyczna polegająca na studiach literatury oraz badania empiryczne w oparciu o metodę studium przypadków i badania jakościowe. Wymienione metody badawcze uzupełniają się wzajemnie – obserwacje własne Autorki dotyczące zjawisk, badania „in-situ” oraz studia literatury wraz ze źródłami internetowymi. Pozwala to na formułowanie obiektywnych wniosków.

#### **2.6. Kryteria wyboru przykładów**

Za podstawowe uzasadnienie wyboru polskich przykładów została uznana reprezentacja stosowanych rozwiązań charakterystycznych dla polskich zastosowań na przestrzeni minionej dekady. Wybór zagranicznych przykładów został dokonany za sprawą potwierdzonych pozytywnych rezultatów inicjatywy przestrzennej wynikających między innymi z: zainteresowania społecznego, medialnego, doświadczenia zespołów projektowych, zaangażowania wielu jednostek, odpowiedniego planowania strategicznego.

Szczegółowe informacje na ten temat nie zostały ujęte w osobnym podrozdziale; pokazano je natomiast za pomocą schematu badań (str.12).

### **3. Ocena wartości naukowej pracy**

Najważniejsze elementy wartości naukowej opiniowanej pracy doktorskiej to:

- aktualność tematyki,
- dogłębne rozpoznanie tematu oraz dotychczasowego stanu badań,
- udowodnienie za pomocą przytoczonych w pracy przykładów oraz ich analizy tezy, że czynnikiem umożliwiającym trwale przekształcenia miejskich przestrzeni jest tymczasowe użytkowanie stosowane w powiązaniu z innymi elementami procesu przekształceń,

- dostrzeżenie przez Autorkę potrzeby realizowania tymczasowych rozwiązań w przestrzeniach miejskich,
- umiejętność przeprowadzenia badań naukowych, opisanie ich wyników oraz sformułowanie na ich podstawie wniosków

#### **4. Omówienie pracy z uwzględnieniem uwag krytycznych**

W pierwszym rozdziale pracy Autorka przedstawiła między innymi kierunki badań zaznaczając, że tymczasowe użytkowanie przestrzeni utworzone jest jako forma lub narzędzie przekształceń miejskich struktur. Przekształcenia te – jak wyjaśniła mgr inż. arch. Karolina Szaton – mogą odbywać się w zwartej tkance miasta jak i w obszarach wymagających regeneracji; są wynikiem wyboru, a nie konieczności. Stąd też dotyczą krajów wysokorozwiniętych i skupiają się na sposobie projektowania i planowania przestrzeni publicznych lub komercyjnych z uwzględnieniem obiektów kubaturowych. Realizacje poddane analizie powstały w 2000 roku i później.

Autorka zadaje sobie pytanie, czy użytkowanie tymczasowe może generować trwałe zmiany w przestrzeni, czy jest jedynie działaniem chwilowym. Tu nasuwa się skojarzenie z filozofią E. Rewers, która niejednokrotnie porównuje przestrzeń miejską do sceny, a jej użytkowników do aktorów, którzy odgrywają określoną rolę.

Wydaje się, że tymczasowe użytkowanie niezależnie od swej trwałości ma wpływ na kształtowanie i rozwój przestrzeni, która ma szansę spełnić oczekiwania swych użytkowników. Dostosowanie przestrzeni do zmieniających się potrzeb mieszkańców wpisuje się w nowe tendencje projektowe oraz charakterystyczne dla rozwoju zrównoważonego. Elastyczne przestrzenie dostosowujące się do dynamicznych zmian wydają się dziś odpowiedzią na wyzwania, jakie dyktuje teraźniejszość i przyszłość.

Jak zaznaczyła Autorka, rozprawa doktorska podejmuje temat tymczasowego użytkowania przestrzeni w Polsce jak i zagranicą. Sposób jej aranżacji nie jest w Polsce uwzględniany w strategiach miast. Nie jest też działaniem mającym pełne poparcie architektów, urbanistów, a także samorządów – choć w opinii Recenzenta nie jest to regułą. Coraz częściej samorządy angażują się w działania mające na celu ożywienie przestrzeni przy zastosowaniu tymczasowych rozwiązań.

W swej pracy mgr inż. arch. Karolina Szaton podała 5 celów stanowiących uzasadnienie prowadzenia badań. Przytoczone one zostały w punkcie 2.2 recenzji.

Dalej Autorka przedstawiła tezę, która mówi, że na trwałe przekształcenia miejskich przestrzeni wraz z innymi elementami procesu przekształceń mają wpływ tymczasowe realizacje.

Zdaniem Recenzenta istnieje wiele uwarunkowań, które mogą decydować o możliwości realizacji długoterminowych transformacji przestrzeni. Jest to proces złożony. Trudno jest wskazać tymczasowe użytkowanie bez zdefiniowania elementów procesu przekształceń, jako czynników umożliwiających proces transformacji długotrwałych. Do zbioru elementów dodać należy także uwarunkowania i zjawiska wpływające na działania trwałe.

W tym kontekście słusznie byłoby uznać, że tymczasowe użytkowanie przestrzeni może sprzyjać trwałym przekształceniom przestrzeni.

Dalej Autorka przedstawiła pytania badawcze oraz metodę pracy. Tym zagadnieniom poświęcono uwagę we wcześniejszej części recenzji. Należy jednak zauważyć, że opis metody świadczy o dojrzałości naukowo-badawczej mgr inż. arch. Karoliny Szaton. Zastosowanie wielu technik i sposobów prowadzenia badań umożliwiło sformułowanie obiektywnych wniosków w oparciu o wyniki badań. Do ich przeprowadzenia ważne okazały się analizy teoretyczno-empiryczne w oparciu o studia literatury oraz badania dedukcyjne, realizowane na podstawie dostępnych danych. Wybór przypadków dokonany został na podstawie przyjętych kryteriów. Uzupełnieniem są badania jakościowe dotyczące analizy praktyk zagranicznych i polskich wzbogaconych wizją lokalną, dokumentacją fotograficzną, obserwacjami własnymi Autorki oraz badaniami in-situ. Tę część pracy Recenzent ocenia pozytywnie.

Cała metoda badawcza została czytelnie przedstawiona dodatkowo za pomocą schematu wyróżniającego grupy problemowe analizowane na podstawie wybranych technik badawczych. Podobnie przedstawiona została struktura pracy. Poza szczegółowym opisem uwzględniony został zakres tematyczny tymczasowego użytkowania przestrzeni w kontekście przyjętej struktury pracy.

Na uwagę zasługuje przybliżony w pracy stan badań prezentujący literaturę oraz badania prowadzone zagranicą jak i w Polsce. Szczegółowa analiza literatury świadczy o rozpoznaniu tematyki. Autorka nie podkreśliła w sposób czytelny wkładu własnego w rozwój nauki na tle dotychczasowych osiągnięć w omawianym zakresie problemowym.

W rozdziale II Autorka podała definicję tymczasowego użytkowania przestrzeni miejskiej, a także przedstawiła jego rozumienie wedle polskiego prawa, w tym między innymi Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz wedle polskiego prawa budowlanego. Definicje te zaprezentowane zostały przez mgr inż. arch. Karolinę Szaton na tle współczesnych określeń tymczasowego użytkowania.

Dalej Autorka przedstawiła ewolucję form tymczasowego użytkowania zwracając uwagę na ustępowanie miejsca innowacyjnemu umeblowaniu przez patetyczne formy takie jak pomniki, czy fontanny. Sama typologia form tymczasowego użytkowania przestrzeni zwraca uwagę na kontekst miejsca oraz pomysłowość twórców tymczasowej organizacji przestrzeni. Autorka opisuje między innymi tymczasowe przestrzenie publiczne, tymczasowo zagospodarowane ulice. Prezentuje rozwiązania mebli miejskich, przykłady rozwiązań charakterystycznych dla pop-up shops, tymczasowe obiekty festiwalowe, przestrzenie mobilne, przestrzenne zdarzenia, scenografie dla wydarzeń, tymczasowe przestrzenie do mieszkań, itd.

Co istotne Doktorantka zauważyła, że we współczesnym mieście zacierają się granice między tymczasowym, a stałym użytkowaniem przestrzeni. Cele użytkowania tymczasowego skupiają się wokół kreowania nowych przestrzeni ogólnodostępnych, a także ożywienia już istniejących. Tymczasowe użytkowanie może wpisywać się przy zaangażowaniu społeczności lokalnej w strategię rozwoju miast.

Autorka w dalszej części rozdziału przedstawiła przykłady realizacji tymczasowego użytkowania przestrzeni, w tym między innymi projekt Vacant Space Scheme w Dublinie, interwencję w dzielnicy Hayes Valley w San Francisco, program Bajío Peuntes w Meksyku, itd. Realizacje przeanalizowane zostały z wyjaśnieniem strategii ich tymczasowego funkcjonowania. Poza przykładami zagranicznymi Autorka poddała analizie także rozważania naukowe z zakresu omawianej problematyki.

Co Recenzent uważa za szczególnie cenne, Autorka zauważyła zagrożenia tymczasowego użytkowania, w tym zanikanie interwencji, zastępowanie koniecznych trwałych przekształceń sprzyjających tymczasowemu użytkowaniu przestrzeni.

Spostrzeżenia Autorki potwierdzają słuszną jej opinię, że możliwość tymczasowego użytkowania przestrzeni nie powinna być stosowana w zastępstwie interwencji trwałych. Musi wynikać nie z przymusu, a chęci podejmowania działań w strukturze przestrzennej miast.

Interesujące rozważania Autorki dotyczą współczesnych tendencji zarządzania i funkcjonowania miast oraz przestrzeni miejskich. Ich uwzględnianie świadczy o dogłębnym przeanalizowaniu problematyki przez Autorkę, poznaniu idei i możliwości realizowania transformacji przestrzeni miejskich. Rozważania Autorki między innymi dotyczą: modelu crowdsourcing, potrójnej Helisy (Triple Helix), poczwórnej spirali (quadruple Helix) oraz procesu CLLD (Community Led Local Development), któremu mgr inż. arch. Karolina Szaton poświęca szczególną uwagę.

W pracy podkreślona jest też rola społeczeństwa w procesie planowania i zarządzania przestrzenią. Autorka opisuje sposoby partycypacji przy wykorzystaniu narzędzi ją wspomagających, które Autorka opisała w podrozdziale 3.2.2. Jednym z nich jest mapowanie społecznościowe, możliwość poddawania

głosowaniu zakresu wprowadzanych zmian przy wykorzystaniu platform internetowych. Z tym mogą wiązać się zagrożenia takie jak doprowadzenie do chaosu przestrzennego. W ocenie Recenzenta tę część pracy należy postrzegać jako potrzebną i ważną z naukowego punktu widzenia.

Rozdział IV stanowi wyjaśnienie jak złożonym procesem są działania przyczyniające się do transformacji przestrzeni. Uwzględniać powinny nie tylko kontekst miejsca, ale także uwarunkowania społeczne i ekonomiczne. Zmienia się rola samego projektanta, który poza pracą twórczą musi wykazać się umiejętnością prowadzenia realizacji z uwzględnieniem opinii społeczności.

Dla podkreślenia charakteru praktycznego pracy ważne jest autorskie zestawienie Doktorantki dotyczące wskazań dla zastosowania modelu tradycyjnego i wskazań dla zastosowania modelu taktycznego. Jego celem są długotrwałe rezultaty uzyskane przez krótkoterminowe działania. Autorka zaznacza, że nie jest możliwe przez taktyczne działanie przeprowadzenie analizy procesu dokonania interwencji długoterminowych. Trudno jest więc zgodzić się ze stwierdzeniem, że użytkowanie tymczasowe łączy działanie strategiczne i taktyczne uwzględniając plany przestrzenne z ciągłym działaniem. Zdaniem Recenzentki nie jest to zawsze możliwe nawet przy zastosowaniu długotrwałego monitorowania zmian, choć z pewnością jest ono czynnikiem wspomagającym trwałość przekształceń. Ten wątek wydaje się być polemiczny – zachęcający do dyskusji.

Dalej Autorka zwróciła uwagę, że tymczasowe użytkowanie przestrzeni może przynieść pozytywne jak i negatywne skutki; jest szansą na zmianę taktyki i podjęcie działań przynoszących skutki.

Rozdział V stanowi wnikliwą analizę wybranych realizacji według przyjętej klasyfikacji z omówieniem między innymi taktycznych i strategicznych celów projektów, a także ich czasowych oraz trwałych rezultatów. Przy okazji analizy wybranych przypadków Autorka zaprezentowała poszczególne etapy procesu z uwzględnieniem ich mocnych stron wynikających z zaangażowania społecznego, interesujących wydarzeń towarzyszących realizacji itd. Autorka przeanalizowała między innymi Granby Park (Dublin, Irlandia), Allen & Pike Street (Nowy Jork) Plug N Play (Kopenhaga, Dania), itd. Każdą analizę przykładu kończą wnioski odnoszące się do konkretnej realizacji.

Ponieważ Autorka wielokrotnie zaznaczyła, że proces partycypacyjny odgrywa istotną rolę. Szkoda, że przy okazji analiz przykładów nie zostały włączone przez Nią wyniki sondażu obrazujące stopień zadowolenia z użytkowania tymczasowych przestrzeni poddanych analizie. W tej samej części pracy omówione zostały wnioski ogólne pracy zawierające się w wymienionych przez Doktorantkę grupach problemowych. Dla zobrazowania problematyki Autorka przedstawiła opracowanie graficzne w formie schematów, które umożliwiają dokładne przeanalizowanie problemu i stanowią dodatkową wartość pracy.

W rozdziale VI Doktorantka przedstawiła analizę polskich przykładów, w tym m.in. analizę: „Dotleniacza” w Warszawie, plac Centralny w Warszawie, Ogród społeczny w Katowicach (ul. Warszawska). Autorka poza obiektywnymi aspektami realizacji dostrzegła także niedomagania polskich interwencji. Tymczasowe użytkowanie zdaniem mgr inż. arch. Karoliny Szaton jest stosowane często powierzchownie przy okazji wydarzeń np. promocji konkretnego przedsięwzięcia. Niejednokrotnie przybiera formę tradycyjną nie odbiegając od rozwiązań stałych. Polskie realizacje skupiają się przede wszystkim na powtarzalnych modelach bez uwzględnienia kontekstu miejsca i jego indywidualnych uwarunkowań. Realizacje dotyczą na ogół niewielkich obszarów nie wpisując się w strategię odnowy większych fragmentów miast.

Zarówno rozdział V jak i VI jest w opinii Recenzenta istotny ze względu na umiejętne sprawdzenie przez Autorkę metod badawczych oraz formułowanie przez Nią wniosków.

Rozdział VII stanowi *Podsumowanie* pracy pozwalające na zebranie informacji będących równocześnie odpowiedziami na zawarte w rozprawie doktorskiej pytania badawcze. Tym samym należy uznać, że Autorce udało się odpowiedzieć na pytania badawcze oraz zrealizować zamierzone cele pracy oraz udowodnić postawioną w niej tezę.

Reasumując należy uznać, że rozprawa doktorska poddana recenzji jest ważną pozycją naukową z uwagi na podjętą w niej problematykę, która wpisuje się w aktualne tendencje, sposób rozwiązania

problemów, a także obecną sytuację. Tymczasowe aranżacje przestrzeni mogą okazać się rozwiązaniem, które umożliwi przystosowanie przestrzeni do obecnych warunków i ograniczeń jakie są konieczne dla zachowania bezpieczeństwa i zdrowia jej użytkowników.

Zaprezentowany w pracy stan badań jest obszerny, co pozwala sądzić, że Autorka dogłębnie przeanalizowała literaturę oraz dotychczas prowadzone badania w omawianym zakresie tematycznym. Uczytelnienia wymagałoby zaakcentowanie, w jakim stopniu praca wpisuje się w omawiane zagadnienia problemowe. Autorka powinna wskazać, w jakim zakresie opiniowana praca stanowi uzupełnienie lub rozwinięcie dotychczas prowadzonych analiz przez innych badaczy.

W przyszłości warto poszerzyć analizy o badania sondażowe z uwagi na dostrzeżenie przez Doktorantkę znaczenie działań społecznych w budowaniu strategii w zakresie realizacji inicjatyw tymczasowego użytkowania przestrzeni. Wyniki badań sondażowych stanowiłyby uzupełnienie obserwacji własnych Autorki, realizacji już istniejących oraz analizy literatury.

W pracy warto byłoby wyszczególnić kryteria doboru przykładów w osobnym podrozdziale, co powinno zostać uwzględnione także w spisie treści.

## **5. Wnioski wynikające z przeprowadzonych badań**

Autorka umiejętnie przeprowadziła analizy w oparciu o użyte w pracy metody badawcze. Na podstawie wyników badań czytelnie sformułowała wnioski, które poza wartością naukową mają także charakter aplikacyjny. Cele pracy zostały osiągnięte, pytania badawcze wyjaśnione, teza udowodniona, co świadczy o spełnieniu wymogów stawianych pracom doktorskim.

Na uwagę zasługuje bardzo dobre rozpoznanie tematu i dogłębna analiza stanu badań włączając w to także publikacje zagraniczne.

## **6. Ocena strony formalnej pracy**

Praca jest napisana w sposób czytelny. Układ pracy jest poprawny. Opracowanie graficzne jest czytelne i atrakcyjne.

## **7. Wnioski końcowe**

Pomimo uwag krytycznych natury ogólnej i bardziej szczegółowych opiniowana praca stanowi ważne opracowanie naukowe prezentujące wnikliwą analizę pozycji literaturowych, a także badań własnych Autorki. Podjęta w pracy problematyka jest aktualna i ważna. Została przedstawiona między innymi w oparciu o umiejętnie przeprowadzone przez Doktorantkę analizy przypadków. Za szczególnie cenne uważam studia dotychczasowego stanu badań, oraz wnioski wynikające z obserwacji i przemyśleń własnych Autorki; świadczą one o jej dojrzałości jako badacza omawianej problematyki. Doktorantka udowodniła postawioną w rozprawie tezę, a także zrealizowała postawione cele. Mimo nielicznych uwag krytycznych zawartych w recenzji pracę oceniam bardzo wysoko.

Biorąc pod uwagę podane wyżej informacje uważam, że przedłożona przez mgr inż. arch. Karolinę Szaton praca doktorska pt. „Użytkowanie tymczasowe w procesach przekształceń miejskich” spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 roku (Dziennik Ustaw RP Nr 65) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (z późniejszymi zmianami).

W związku z tym stawiam wniosek o dopuszczenie rozprawy do publicznej dyskusji i w razie pozytywnych jej wyników wnoszę o jej wyróżnienie.

